

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-212 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-42/1264-415
Karar Tarihi : 28.08.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Hüseyin ORMAN, Selen Yersu ŞAHİN

C. BAŞVURAN : - Laçın ÖZGÜL
127 Sok. No:25 K:3 D:5 Buca/İzmir
- Muhittin DEMİRAG
Atatürk Mah. Uğur Mumcu Cad. Güneşkent Sit. E-Blok No:10
Burdur
- Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Pamukkale Turizm Ticaret ve Taşımacılık A.Ş.
9 Eylül Meydanı No:2/A Basmane/İzmir
- Anadolu Ulaşım A.Ş.
Kemalpaşa Cad. No:1/310 29-30 İZOTAŞ Bornova/İzmir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Pamukkale Turizm Ticaret ve Taşımacılık A.Ş. ile Anadolu Ulaşım A.Ş.'nin yaptıkları işbirliği anlaşması kapsamında fiyat birlikteliğine gittikleri iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Pamukkale Turizm Ticaret ve Taşımacılık A.Ş. (Pamukkale) ile Anadolu Ulaşım A.Ş. (Anadolu)'nin işbirliği yaparak bilet satış ofislerini ve servis ağlarını birleştirdikleri; ayrıca, birlikte faaliyet gösterdikleri hatlarda yüksek fiyat uygulayan tarafın ederini baz almak suretiyle ortak fiyat belirledikleri iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 21.05.2012 tarihinde, 4322 ve 4323 sayılar ile giren başvurular üzerine hazırlanan 06.06.2012 tarih ve 2012-4-212/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 14.06.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Takiben, önaraştırma sürecinde 06.08.2012 tarih ve 6142 sayı ile konu hakkında yeni bir başvuru yapılmıştır. İlgili karar uyarınca düzenlenen 09.08.2012 tarih ve 2012-4-212/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

- (5) Başvuru konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı"; ilgili coğrafi pazar ise, "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

I.2.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 5. Maddeleri Çerçevesinde Değerlendirme

- (6) Dosya mevcudu bilgilere göre, Pamukkale ve Anadolu, yapmış oldukları işbirliği protokolü çerçevesinde maliyetlerini azaltmak ve daha fazla sayıda noktada bilet satışı gerçekleştirmek üzere bilet satış ağlarını birleştirmek yoluna gitmiştir. Bu doğrultuda, Anadolu'nun merkezi olan Uşak ili haricindeki illerde Pamukkale bilet satış noktaları Anadolu biletlerinin satışını yapmakta ve Pamukkale, acentelik hizmeti karşılığında Anadolu'dan (.....) oranında bilet satış komisyonu almaktadır. Uşak ilinde ise, Anadolu bilet satış noktaları Pamukkale biletlerinin satışını yapmakta ve Anadolu, acentelik hizmeti karşılığında Pamukkale'den (.....) oranında bilet satış komisyonu tahsil etmektedir.
- (7) Pamukkale ve Anadolu arasındaki söz konusu işbirliği anlaşması, karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı ilgili ürün pazarında faaliyet göstermekte olan iki rakip teşebbüs arasında gerçekleştirilmiş, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşma olmakla birlikte, bilet satışı ile sınırlı kaldığı müddetçe Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet alabilecek niteliktedir. Zira anılan teşebbüsler, bilet satış ağlarını birleştirmek yoluyla, otobüs firmaları açısından önemli bir maliyet kalemi teşkil eden yer hizmetleri bakımından ciddi bir maliyet düşüşü sağlamaktadır. Yine, her iki teşebbüs de işbirliği sayesinde kendi satış noktalarından çok daha fazla sayıda noktada bilet satışı gerçekleştirebilme ve dolayısıyla da daha fazla müşteriye ulaşma imkanı bulmaktadır. Bu işbirliği, tüketiciler bakımından da çeşitli avantajları gündeme getirmektedir. Maliyet düşüşlerinin, fiyat indirimi olarak bilet fiyatlarına yansıtılması imkanının yanı sıra, her iki firmanın biletlerine daha fazla noktada ulaşabilme imkanı, tüketiciler açısından işlem maliyetlerini azaltmakta ve seçenekleri artırmaktadır. Anadolu'nun az sayıda güzergahta ve görece az sayıda sefer yapması nedeniyle, iki teşebbüsün sefer sayıları toplamı pazarın küçük bir bölümüne tekabül etmektedir. Dolayısıyla işbirliği anlaşması dağıtım ağlarının ortaklaşa kullanımıyla sınırlı kaldığı müddetçe, rekabetin gereğinden fazla kısıtlanması da söz konusu olmayacaktır.
- (8) Bu doğrultuda, Anadolu ve Pamukkale arasındaki işbirliği anlaşmasının mevcut haliyle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan bireysel muafiyet koşullarını taşıdığı neticesine varılmıştır.
- (9) Öte yandan, anılan teşebbüslerin, uyguladıkları fiyatları eşitlemek konusunda iletişim içinde oldukları iddiasına ilişkin olarak, önaraştırma kapsamında Pamukkale'de ve Anadolu'da raportörlerce yapılan yerinde incelemelerde, herhangi bir bulguya ulaşılmamıştır. Bunun yanı sıra, teşebbüslerden elde edilen fiyat listeleri incelendiğinde, iki teşebbüsün ortaklaşa fiyat belirlediklerine yönelik bir emareye rastlanmamıştır.
- (10) Ayrıca, teşebbüslerin, bahar aylarında gerçekleşen fiyat artışlarının akaryakıt fiyatlarındaki artıştan ve yaz sezonunun başlamış olmasından kaynaklandığı konusundaki açıklamaları rasyonel bulunmuştur.
- (11) Dosya kapsamında değerlendirilmesi gereken bir diğer husus, Anadolu'nun bazı seferleri iptal etmesi ve bazı seferlerde saat değişikliğine gitmesidir. Anadolu'nun Ankara-İstanbul seferlerini iptal etmesi, tarih olarak Anadolu ile Pamukkale arasındaki işbirliği sonrasındaki döneme denk gelmiş olsa da, dosya kapsamında yapılan incelemelerde, anılan iptallerin söz konusu işbirliğinden kaynaklandığı veya işbirliği dahilinde kararlaştırıldığı yönünde herhangi bir bilgi ve belgeye rastlanmamıştır. Anadolu'nun konu hakkındaki yazısında, ilgili ürün pazarında faaliyet gösteren tüm firmalarca toplamda 150'den fazla sefer düzenlenen Ankara-İstanbul hattında, Anadolu açısından yeterli karlılık düzeyinin sağlanmaması nedeniyle,

12-42/1264-415

günlük üç adet seferlerinin kaldırıldığı, sefer saati değişikliğinin de yine benzer sebeplerden kaynaklandığı ifade edilmiş olup, gerekçe makul bulunmuştur.

I.2.2. 4054 sayılı Kanun'un 7. Maddesi Çerçevesinde Değerlendirme

- (12) Öneri araştırma sürecinde gerçekleştirilen yerinde incelemeler sırasında hakkında bilgi edinilen Anadolu Bilet Satış Hizmetleri ve Otobüs İşletmeciliği Ltd. Şti. (Anadolu Bilet)'ye ilişkin olarak Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde inceleme yapılmıştır.
- (13) Anadolu Bilet, Pamukkale'yi kontrol eden Bababalım ailesi fertlerinin %60 ve Anadolu hissedarı Halil ERDOĞMUŞ'un %40 hissedarlığı ile 26.06.2012 tarihinde kurulmuştur. Öneri araştırma dosyası kapsamındaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda, Anadolu Bilet'in kuruluşundan itibaren Pamukkale'nin kontrolünde olduğu anlaşılmıştır. (.....) Anadolu Bilet'te azınlık hissedarı olarak Anadolu Grubu'nu temsil eden Halil ERDOĞMUŞ, söz konusu hisselerini, şirketin kuruluşundan altı gün sonra 02.07.2012 tarihinde Pamukkale hissedarı Bababalım Ailesi fertlerine devrederek ortaklıktan ayrılmıştır. Söz konusu devir işlemi de, Anadolu Bilet'in kontrolünde herhangi bir değişikliğe neden olmamıştır.
- (14) Pamukkale'de yapılan yerinde inceleme sırasında elde edilen belgelerden, Pamukkale Grup şirketi niteliğindeki Anadolu Bilet'e Pamukkale çalışanlarından oluşan 17 kişilik bir ekibin transfer edildiği görülmüş ise de, şirketin halihazırda herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı anlaşılmaktadır.
- (15) Dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda, Anadolu Bilet'in, Pamukkale ve Anadolu firmaları arasında bir birleşme/devralma işlemi niteliğinde olmadığı; dolayısıyla da Anadolu Bilet'e ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (16) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.